

REVOLUTIA AGRARĂ SI REVOLUTIA INDUSTRIALĂ

Activitatea industrială și cea agrară au devenit în cursul secolului al XIX-lea cele mai importante sectoare în economia marilor state.

REVOLUTIA AGRARĂ

Policultura asigură fiecărei gospodării sau regiuni produsele vegetale sau animale necesare consumului propriu. În aceste condiții numai o mică parte a produselor era destinată schimbului.

Prin revoluția agrară, adică transformarea proprietății feudale asupra pământului în proprietate capitalistă, agricultura s-a adaptat cerințelor moderne. Revoluția agrară s-a realizat pe căi diferite. Locul țăranilor englezi a fost luat de mici fermieri, arendas și lucrători salariați. În Franța 4/5 din pământul nobilimii au trecut în proprietatea țăranimii și burgheziei. În SUA, prin reformele din anii 1862-1863, a fost asigurat accesul neîngrădit la pământ tuturor femeilor. Țăranii au fost eliberați de iobăgie prin răscumpărarea obligațiilor față de stăpâni.

Progresele mecanicii au făcut posibilă inventarea primelor mașini agricole care au ușurat munca oamenilor – mașina de egrenat bumbacul și secerătorile mecanice. Producerea îngrășămintelor chimice a permis fertilizarea artificială a solului. Au apărut elemente noi care tulburau ordinea existentă și anticipau progresul (ceai, indigo, opiu, bumbac – în India; crearea unei rețele de irigații – în Egipt).

REVOLUTIA INDUSTRIALĂ

Simbolul revoluției industriale a fost mașina cu aburi inventată de inginerul mecanic scoțian James Watt, în 1765 și perfecționată de el până în 1784. Țara în care au fost întrunite, către 1780, toate premisele revoluției industriale a fost Anglia. Ea a devenit către 1830 „atelierul lumii” și și-a asigurat o covârșitoare superioritate economică asupra celorlalte țări. După 1815 Franța, SUA și unele state germane și-au intensificat la rândul lor eforturile de industrializare.

Cresterea producției a fost însoțită de creșterea vânzărilor pentru realizarea profitului, care era scopul producției în sine.

Revoluția industrială a fost însoțită de revoluția transporturilor. S-a extins construcția șoselelor și au apărut căile ferate și vapoarele. Fabrica în care lucrau sute și apoi mii de muncitori (ce formau proletariatul) a devenit simbolul dezvoltării capitalismului.

Revoluția industrială a schimbat caracterul economic țărilor în care s-a desfășurat și a transformat structura societății, simplificând-o. Centrul de greutate al activității economice s-a deplasat de la sat la oraș.

Dramele sociale și individuale provocate de industrializare au determinat apariția teoriilor socialiste și creșterea numărului celor care doreau aplicarea lor.

ORA^a I SAT – SPATIU AL DEZVOLTĂRII SOCIALE

Transformările economice sociale din secolul al XIX-lea au avut loc în condițiile creșterii generale a populației. Evoluția demografică a fost marcată de două fenomene. Suprapopularea relativă care a provocat emigrarea unui număr mare de muncitori, țărani și meseriași europeni și creșterea populației industriale și celei urbane.

Criza agrară din anii '20 provocată de câțiva ani de recolte bune care au scăzut mult prețurile la produsele agricole.

Folosirea mașinilor a provocat numeroase revolte în Anglia între 1780 și 1830. Pentru a se împotrivi organizării fabricilor lucrătorii specializați au înființat sindicate. Au apărut interesele muncitorilor în relațiile cu patronii, inclusiv prin organizarea unor manifestații și greve.

În occident vechile orașe s-au transformat treptat, apărând „orașul mecanizat”. Muncitorii locuiau în aglomerările mizere din apropierea fabricilor, constrânsi să trăiască din salarii insuficiente, expusi foametei și epidemiilor.

Folosirea mașinilor a devalorizat forța de muncă, numărul săracilor fiind în continuare în creștere la orașe. La sfârșitul secolului al XVII-lea, în Anglia, 14% din populația orașelor trăia din mila publică.

Nobili reformatori, oameni de afaceri, diverși gânditori, preocupați de îndreptarea „răului social” au elaborat diferite concepții despre socialism. Robert Owen a făcut deosebirea între progresul tehnic și organizarea capitalistă a producției.

Carl Marks și Friederich Engels au generalizat împărțirea producătorilor industriali în patroni și muncitori. Lupta proletarilor împotriva patronilor avea rol revoluționar, urmând să înlocuiască societatea capitalistă într-o societate lipsită de exploatare, pe care ei au numit-o comunistă. Încercarea de aplicare a acestei teorii a determinat caracterul ei utopic.